

**Zaak C-317/20**

**Verzoek om een prejudiciële beslissing**

**Datum van indiening:**

16 juli 2020

**Verwijzende rechter:**

Landgericht Mainz (Duitsland)

**Datum van de verwijzingsbeslissing:**

10 juni 2020

**Verzoekster:**

KX

**Verweerster:**

PY GmbH

---

[omissis]

**Landgericht**

**Mainz**

**Beslissing**

In de zaak tussen

KX

**- verzoekster -**

[omissis]

en

PY GmbH

**- verweerster -**

[omissis]

wegens schadevergoeding

heeft de Derde civiele kamer van het Landgericht Mainz (rechter in eerste aanleg Mainz, Duitsland) [omissis] op 10 juni 2020 de volgende beslissing gegeven:

1. De behandeling van de zaak wordt geschorst.
2. Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt krachtens artikel 267, lid 1, onder a), lid 3, VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

Moet artikel 18, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna: „executieverordening”) [Or. 2] aldus worden uitgelegd dat deze bepaling niet alleen de internationale bevoegdheid regelt, maar daarnaast ook voorziet in een door de feitenrechter verplicht toe te passen regeling inzake de territoriale bevoegdheid van nationale rechters voor geschillen over reisovereenkomsten, wanneer zowel de consument in de hoedanigheid van reiziger als de wederpartij in de hoedanigheid van reisorganisator in dezelfde lidstaat zijn gevestigd, maar de reisbestemming niet in deze lidstaat maar in het buitenland gelegen is (zogenoemde „onechte binnenlandse situaties”), met als gevolg dat de consument in aanvulling op de nationale bevoegdheidsregels een vordering uit overeenkomst tegen de reisorganisator kan instellen bij de rechter van zijn woonplaats?

**Motivering:**

A.

1. De navolgende feiten liggen ten grondslag aan de aangebrachte zaak.
2. Verzoekster vordert van verweerster, een reisorganisator met zetel in [omissis], Bondsrepubliek Duitsland, smartengeld alsmede schadevergoeding voor inkomstenderving en gemaakte kosten voor thuis- en gezinshulp voor een totaalbedrag van ongeveer 43 000,00 EUR, wegens een ongeval dat zich op 27 juli 2015 tijdens een vakantie reis van verzoekster heeft voorgedaan in de buitenruimte van het hotel [omissis] in Turkije. Verzoekster voert aan dat zich op het terrein van het hotel, waarmee verweerster contractuele relaties onderhoudt, een marmeren trap bevond die met een doorzichtige brij van zout en vocht was bedekt. Er was niet gewaarschuwd voor de gladde trap en ook waren er geen beschermende maatregelen tegen de gladheid genomen, ondanks het feit dat eerder al andere hotelgasten waren uitgleden. Verzoekster is naar eigen zeggen op de gladde trap ten val gekomen en heeft daarbij niet-operabele breuken in haar stuitbeen, bekkenring en heiligbeen opgelopen, alsook meerdere kneuzingen

waarvan zij ook vandaag nog gedeeltelijke – ook psychische – gevolgen ondervindt. Op grond hiervan kunnen vorderingen uit overeenkomst en uit onrechtmatige daad worden ingesteld.

3. Verzoekster had de vakantiereis geboekt bij het reisbureau [omissis] in [omissis] Mainz, Bondsrepubliek Duitsland, door middel van communicatie op afstand waarbij het genoemde reisbureau was opgetreden als bemiddelaar bij het sluiten van de overeenkomst tussen verzoekster als reiziger en verweerster als reisorganisator. Het reisbureau zelf was geen partij bij de overeenkomst en is geen vestiging van verweerster. De overeenkomst tussen [Or. 3] de partijen had betrekking op een totaalpakket aan reisdiensten.
4. Verzoekster, die op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst ook in Mainz woonde en daar nog steeds woont, heeft de vordering ingesteld bij het Landgericht Mainz, Duitsland.
5. Verzoekster is van mening dat de aangezochte rechter territoriaal bevoegd is en verwijst dienaangaande naar artikel 18 van de executieverordening [omissis]. Artikel 18, lid 1, tweede alternatief, van de executieverordening ziet niet alleen op de internationale maar ook op de territoriale bevoegdheid van de rechters in een lidstaat. Bijgevolg komt de bevoegdheid toe aan de rechter van de woonplaats van verzoekster in haar hoedanigheid van consument, en dus aan het Landgericht Mainz. Louter subsidiair vordert verzoekster verwijzing naar het Landgericht Hannover (rechter in eerste aanleg Hannover, Duitsland), naar nationaal recht het algemeen bevoegde forum van de woonplaats van verweerster (§§ 12, 17, lid 1, van het Duitse wetboek van burgerlijke rechtsvordering).
6. Verweerster betwist de territoriale bevoegdheid van het Landgericht Mainz en vordert afwijzing van de vordering. Aan artikel 18, lid 1, van de executieverordening kan geen bevoegdheid van het Landgericht Mainz worden ontleend, aangezien het geding het vereiste grensoverschrijdende element ontbeert. Dit grensoverschrijdende element waarvan in het hier aan de orde zijnde geding geen sprake is, vormt immers een toepassingsvoorwaarde van alle bepalingen van de executieverordening. Dit vindt niet in de laatste plaats steun in overweging 4 van de verordening. Deze verordening beperkt zich tot het minimum dat vereist is om haar doelstellingen te verwezenlijken en gaat niet verder dan hetgeen daarvoor nodig is. De executieverordening heeft echter tot hoofddoel om de internationale rechtsbevoegdheid te regelen teneinde ervoor te zorgen dat partijen bij een geding verzekerd zijn van het recht op toegang tot een bevoegde rechter en zij niet ertoe worden verplicht om rechtsbescherming te zoeken in een andere lidstaat of in een derde land. Hieruit volgt dat de verordening in beginsel geen toepassing beoogt op nationale bevoegdheidsregelingen, voor zover deze voorzien in een adequate rechtsbescherming in de lidstaat waarin de rechtzoekende partij is gevestigd [omissis].

7. Het internationale karakter van een pakketreis of van een in het buitenland gelegen reisbestemming volstaat op zich niet om te kunnen spreken van een voldoende relevant grensoverschrijdend element. **[Or. 4]**

B.

8. De voor de beslechting van het onderhavige geding relevante bepalingen van Duits recht, in de telkens op de aanhangige zaak van toepassing zijnde versie, luiden als volgt:

**Zivilprozessordnung** (Duits wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „ZPO”)

9. § 12 Algemene rechtsbevoegdheid; begrip

De algemeen bevoegde rechter van het rechtsgebied van de woonplaats van een persoon is bevoegd voor het behandelen van alle zaken waarbij een vordering tegen deze persoon is ingesteld, voor zover geen exclusieve bevoegdheidsgrond voor deze vordering geldt.

10. §17 Algemene rechtsbevoegdheid ten aanzien van rechtspersonen

(1) De algemene rechtsbevoegdheid ten aanzien van gemeenten, genootschappen, vennootschappen, coöperaties en andere verenigingen, stichtingen, organisaties en vermogensmassa's waartegen als zodanig een vordering kan worden ingesteld, wordt bepaald op grond van de plaats waar zich hun statutaire zetel bevindt. Bij ontstentenis daarvan geldt als zetel de plaats waar het bestuur zich bevindt.

[...]

11. § 21 Bijzondere rechtsbevoegdheid ten aanzien van vestigingen

(1) Zo een persoon voor de exploitatie van een fabriek, een bedrijf of een andere handelsactiviteit beschikt over een vestiging van waaruit rechtstreekse transacties kunnen worden gesloten, dan kunnen tegen deze persoon alle vorderingen die betrekking hebben op de bedrijfsactiviteiten van deze vestiging, worden ingesteld bij de bevoegde rechter van de plaats waar de vestiging zich bevindt.

[...]

12. § 29 Bijzondere rechtsbevoegdheid ten aanzien van de plaats van uitvoering **[Or. 5]**

(1) Geschillen die voortvloeien uit overeenkomsten en over het bestaan en de geldigheid daarvan, worden behandeld door de bevoegde rechter van de plaats waar de omstrede verbintenis moet worden uitgevoerd.

[...]

13. [Bepaling inzake de schorsing van de nationale procedure][omissis]

[...]

14. § 281 Verwijzing bij onbevoegdheid

(1) Indien de rechter op grond van de bepalingen inzake de territoriale of materiële bevoegdheid van de rechtbanken onbevoegd moet worden verklaard en voor zover de bevoegde rechter kan worden aangewezen, moet de aangezochte rechter zich op verzoek van de verzoekende partij bij beslissing onbevoegd verklaren en de zaak verwijzen naar de bevoegde rechter. Indien meerdere rechters bevoegd zijn, wordt de zaak verwezen naar de door de verzoekende partij gekozen rechter.

(2) Verzoeken en bevoegdheidsverklaringen kunnen ter griffie van de aangezochte rechtbank worden neergelegd. De beslissing is niet vatbaar voor hoger beroep. Na ontvangst van de stukken wordt de zaak aanhangig bij de in de beslissing aangewezen rechter. De beslissing is bindend voor deze rechter.

[...]

15. § 513 Gronden voor hoger beroep

[...] **[Or. 6]**

(3) Er kan geen hoger beroep worden ingesteld op grond van het feit dat de rechter in eerste aanleg ten onrechte heeft aangenomen bevoegd te zijn.

**Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland** (Grondwet van de Bondsrepubliek Duitsland; hierna: „GG”)

16. Artikel 101

(1) Buitengewone rechtbanken zijn niet toegestaan. Niemand kan worden afgehouden van de rechter die de wet hem toekent.

[...]

C.

17. Of het Landgericht Mainz ten gronde kan beslissen op de door verzoekster ingestelde vordering, is afhankelijk van het antwoord op de vraag of het Landgericht Mainz territoriaal bevoegd is voor de onderhavige zaak.

18. Op grond van de wettelijke bepalingen van de Bondsrepubliek Duitsland komt het Landgericht Mainz geen territoriale bevoegdheid toe.

19. Volgens de in §§ 12, 17 ZPO neergelegde regelingen inzake algemene rechtsbevoegdheid komt ook in gevallen waarin de verzoekende partij een

consument en de verwerende partij een rechtspersoon in de vorm van een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid („GmbH”) is, de territoriale bevoegdheid toe aan de bevoegde rechter van de plaats waar de zetel van de gedaagde vennootschap is gevestigd. Het bestuur van verweerster, en bijgevolg haar zetel, bevindt zich in Hannover, waaruit volgt dat overeenkomstig §§ 12, 17 ZPO het Landgericht Hannover territoriaal bevoegd is.

20. Ook komt het Landgericht Mainz geen bijzondere bevoegdheid toe die voorrang zou hebben boven de regelingen inzake algemene rechtsbevoegdheid. Aan § 21, lid 1, ZPO kan geen territoriale bevoegdheid van het Landgericht Mainz worden ontleend, aangezien het reisbureau [omissis] in Mainz geen vestiging van verweerster is. Een vestiging moet in de zin van § 21 ZPO immers worden begrepen als elk bijkantoor of filiaal dat door de eigenaar ervan voor bepaalde duur op een andere plaats dan zijn statutaire zetel is opgericht, in zijn naam en voor zijn rekening wordt geëxploiteerd en in de regel gemachtigd is om zelfstandig, dat wil zeggen op eigen initiatief, [Or. 7] transacties te sluiten en op te treden [omissis]. Verweerster is echter niet eigenaar van het reisbureau, maar wel [omissis]; het reisbureau wordt ook niet in naam van verweerster geëxploiteerd.
21. Tot slot kan ook aan § 29 ZPO geen territoriale bevoegdheid van het Landgericht Mainz worden ontleend, aangezien niets erop duidt dat verweerster in het rechtsgebied van het Landgericht Mainz verbintenissen moest nakomen uit hoofde van het met verzoekster contractueel overeengekomen totaalpakket aan reisdiensten. In het rechtsgebied van het Landgericht Mainz is er met name geen luchthaven van waaruit verzoekster naar Turkije had kunnen reizen. Los daarvan wordt in de nationale rechtspraak hoe dan ook – en zelfs in overheersende mate – het standpunt verdedigd dat in het kader van een luchtvervoersovereenkomst de plaats van vertrek van een vliegtuig geen grondslag kan vormen om de rechter van de plaats van uitvoering overeenkomstig § 29 ZPO als bevoegd aan te wijzen [omissis].
22. Alleen bij toepassing van artikel 18, lid 1, van de executieverordening zou de territoriale bevoegdheid kunnen toekomen aan het Landgericht Mainz.

#### D.

23. In de nationale rechtspraak en literatuur heersen uiteenlopende opvattingen over de vraag of de regeling van artikel 18, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierboven en hierna: „executieverordening”) aldus moet worden uitgelegd dat de rechter van de woonplaats van de consument de bevoegdheid toekomt om een vordering te behandelen die een in een lidstaat wonende consument heeft ingesteld tegen een in dezelfde lidstaat gevestigde reisorganisator met wie hij een overeenkomst over een reis naar een buitenlandse bestemming heeft gesloten (zogenaamde „onechte binnenlandse situaties”). De in

laatste aanleg rechtsprekende nationale rechters hebben deze vraag tot dusver nog niet eenduidig beantwoord.

1.

24. In de rechtspraak [omissis] [**Or. 8**] [omissis] heerst de vrijwel unanieme opvatting dat de executieverordening slechts toepassing kan vinden indien sprake is van een grensoverschrijdend element, in die zin dat de consument en de wederpartij in verschillende lidstaten van de Europese Unie moeten zijn gevestigd. Aan dit vereiste voor de toepasbaarheid van de executieverordening is daarentegen niet voldaan wanneer de feiten van het geding worden gekenmerkt door een andersoortig grensoverschrijdend element, bijvoorbeeld wanneer de partijen in dezelfde lidstaat zijn gevestigd en een buitenlandse reisbestemming het enige grensoverschrijdende element vormt. Aan de ene kant blijkt uit de overwegingen van de verordening dat de uitzondering op het beginsel dat de bevoegdheid in het algemeen gegrond wordt op de woonplaats van de verweerder (overweging 15) in het geval van consumentenovereenkomsten alleen is ingegeven door het argument dat de consument moet worden beschermd door bevoegdheidsregels die gunstiger zijn voor zijn belangen dan de algemene regels (overweging 18). Hieruit volgt dat een dergelijke bijzondere bescherming alleen noodzakelijk is wanneer in het kader van de intracommunautaire handel binnen de Europese Unie te grote afstanden ontstaan tussen de woonplaats van de consument en de feitelijk bevoegde rechter. Wanneer de buitenlandse reisbestemming het enige grensoverschrijdende element vormt, bestaat derhalve geen noodzaak om artikel 18, lid 1, tweede alternatief, van de executieverordening toe te passen. Aan de andere kant moet in aanmerking worden genomen dat de bepalingen van de executieverordening – voor zover ze afwijken van het algemene beginsel „actor sequitur forum rei” – restrictief moeten worden uitgelegd.
25. Bovendien strookt deze opvatting met de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) over verordening (EG) nr. 44/2001 van 22 december 2000 [zie arresten [omissis] van 19 december 2013, Corman-Collins (C-9/12, EU:C:2013:860), en 17 november 2011, Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745)]. Deze rechtspraak hoort van overeenkomstige toepassing te zijn op verordening (EU) nr. 1215/2012 van 12 december 2012. Dit vindt niet in de laatste plaats steun in overweging 4 van verordening [nr. 44/2001] [overweging 39 van verordening nr. 1215/2012] volgens welke zij zich beperkt tot het minimum dat vereist is om haar doelstellingen te verwezenlijken en niet verder gaat dan hetgeen daarvoor nodig is. De executieverordening heeft echter tot hoofddoel om de internationale rechtsbevoegdheid te regelen teneinde ervoor te zorgen dat partijen bij een geding verzekerd zijn van het recht op toegang tot een bevoegde rechter en zij niet ertoe worden verplicht om rechtsbescherming te zoeken in een andere lidstaat of in een derde land. Hieruit volgt dat de verordening in beginsel geen toepassing beoogt op nationale bevoegdheidsregelingen, voor zover deze voorzien in een adequate rechtsbescherming in de lidstaat waarin de rechtzoekende partij is gevestigd. Dienovereenkomstig staat de omstandigheid [**Or. 9**] dat beide partijen woonplaats in dezelfde lidstaat hebben en een

grensoverschrijdend element niet op een andere, meer substantiële wijze kan worden gerechtvaardigd, er aan in de weg dat de artikelen 17 en 18 van de executieverordening toepassing vinden op een vordering die een consument uit een lidstaat tegen een medecontractant uit dezelfde lidstaat heeft ingesteld.

26. De artikelen 15 en 16 van verordening (EG) nr. 44/2001 van 22 december 2000 beoogden de desbetreffende consument ertegen te beschermen dat hij zich aan een hem onbekend rechtssysteem met een hem eventueel ook onbekende taal moest onderwerpen, en niet het buiten toepassing laten van Duitse regelingen van burgerlijk procesrecht met betrekking tot zuiver binnenlandse geschillen zonder enige band met het Unierecht. Ook de nieuwe versie van artikel 18, lid 1, van de executieverordening doelt niet op Duitse regelingen van burgerlijk procesrecht inzake zuiver binnenlandse geschillen. De toegevoegde zinssnede in de nieuwe versie van artikel 18, lid 1, van de executieverordening, volgens welke de rechtsvordering die door een consument wordt ingesteld tegen de wederpartij bij de overeenkomst, „ongeacht de woonplaats van de wederpartij” kan worden gebracht voor het gerecht van de plaats waar de consument woonplaats heeft, doet niet af aan deze benadering. De toevoeging laat het vereiste van een grensoverschrijdend element van het geschil niet alleen onverlet, maar moet ook aldus worden uitgelegd dat zij alleen relevant wordt in dergelijke geschillen waarin de verwerende partij geen woonplaats in een lidstaat heeft, dat wil zeggen in een derde land is gevestigd. De toevoeging heeft niet tot doel om een nieuw forum voor consumentengeschillen in het leven te roepen, maar hooguit om een nieuw bijzonder forum te creëren voor geschillen waarin de verweerder woonplaats in een derde land heeft. Dit zou er anders toe leiden dat voor alle in artikel 17 van de executieverordening genoemde overeenkomsten waarbij een consument partij is, thans slechts één rechter bevoegd zou zijn om kennis van vorderingen te nemen, met name de rechter van de woonplaats van de consument. In dat geval zou haast elke werking worden ontnomen aan de Duitse bepalingen van burgerlijk procesrecht over de aanwijzing van de bevoegde rechter overeenkomstig §§ 12 e.v. ZPO.
27. Het louter internationale karakter van een pakketreis of van een in het buitenland gelegen reisbestemming volstaat op zich niet om te kunnen spreken van een relevant grensoverschrijdend element. Op zijn minst zou sprake moeten zijn van een normatief grensoverschrijdend gegeven waarvan (in het onderhavige geval) niet is gebleken. De in casu relevante reisovereenkomst is gesloten tussen twee rechtssubjecten met woonplaats in dezelfde lidstaat. De reisovereenkomst heeft louter materieel betrekking op een internationale pakketreis. Het feit dat verweerster mogelijkerwijs tekort is geschoten in de nakoming van de door haar aangegane verbintenissen in het buitenland, vormt echter slechts een eenmalig feitelijk grensoverschrijdend element dat gevolgen heeft voor een reeds bestaande en oorspronkelijk nationale rechtsverhouding en [dat] derhalve als een louter gevolg van de contractuele afspraken moet worden aangemerkt. **[Or. 10]**

2.



28. Daartegenover staat dat een gezaghebbende stem in de literatuur [omissis] ervoor pleit om een grensoverschrijdend element niet zonder meer afhankelijk te stellen van het vereiste dat verzoeker en verweerder in twee verschillende lidstaten moeten zijn gevestigd. Dit vereiste kan immers niet worden ontleend aan de bewoordingen van artikel 18, lid 1, van de executieverordening, noch in de Duitse taalversie en evenmin in de Engelse of Franse taalversie ervan. Anders dan met artikel 16 van verordening (EG) nr. 44/2001 van 22 december 2000 heeft de Europese wetgever met de nieuwe versie van artikel 18 van de executieverordening daarentegen duidelijk gesteld dat de consument kan opkomen bij de rechter van zijn woonplaats, ongeacht waar de handelaar is gevestigd.
29. Bovendien stelt artikel 6, lid 1, van de executieverordening, waarnaar artikel 17 van de executieverordening verwijst, alleen de voorwaarde dat de verweerder woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat. Het voornoemde vereiste kan ook niet worden afgeleid uit de machtigingsgrondslag van artikel 67, lid 4, en artikel 81, lid 1, lid 2, onder a), c) en e), VWEU en evenmin uit artikel 1, lid 1, eerste volzin, van de executieverordening. Ook artikel 4, lid 1, van de executieverordening laat geen andere lezing toe. In dit verband zij erop gewezen dat het Hof reeds in zijn arrest van 1 maart 2005 in de zaak Owusu (C-281/02, EU:C:2005:120), met betrekking tot de vroegere bepaling van artikel 2, lid 1, Executieverdrag op overtuigende wijze heeft uiteengezet dat het feit dat verzoeker en verweerder in dezelfde lidstaat zijn gevestigd, geen afbreuk doet aan de toepasbaarheid ervan. De inhoud van dit arrest is mutatis mutandis van overeenkomstige toepassing op artikel 2, lid 1, van verordening (EG) nr. 44/2001 van 22 december 2000 en derhalve ook op artikel 4, lid 1, van de vervangende verordening (EU) nr. 1215/2012 van 12 december 2012. Dit volgt uit overweging 34, tweede volzin, van de executieverordening. Dat de omstandigheid dat beide procespartijen in dezelfde lidstaat zijn gevestigd, niet bij voorbaat in de weg staat aan een bepaling van afgeleid recht, vindt overigens steun in artikel 24, punt 1, tweede volzin, van de executieverordening. Bij die bepaling heeft de Uniewetgever in het kader van de exclusieve bevoegdheid voor bepaalde huur-, verhuur-, pacht- en verpachtingsovereenkomsten een forumkeuze in het leven geroepen voor de situatie waarin zowel de eigenaar als de huurder of pachter woonplaats in dezelfde lidstaat hebben. Mocht de executieverordening geen toepassing vinden in gevallen waarin zowel verzoeker als verweerder woonplaats in dezelfde lidstaat hebben, dan zou de bepaling van artikel 24, punt 1, tweede volzin, ervan nooit zijn vastgesteld. De Uniewetgever moet derhalve ook „onechte binnenlandse [Or. 11] situaties” voor ogen hebben gehad. Deze bevinding vindt eveneens steun in de nieuwe versie van artikel 25, lid 1, eerste volzin, van de executieverordening. Dit artikel ziet op overeenkomsten tussen partijen tot aanwijzing van een bevoegde rechter, „ongeacht hun woonplaats”. De algemene veronderstelling dat situaties waarin zowel verzoeker als verweerder woonplaats in dezelfde lidstaat hebben, a priori zijn uitgesloten van de werkingssfeer van de executieverordening, ontbeert elke grond. Meer nog, in het licht van de toepasbaarheid van het arrest Owusu wijzen artikel 4, lid 1, van de executieverordening, en bijvoorbeeld ook artikel 24, punt 1, tweede volzin, en artikel 25, lid 1, eerste volzin, van de executieverordening, juist op het tegendeel.

E.

30. Indien in een zaak aanhangig bij een in laatste aanleg rechtsprekende rechter een voor de beslechting ervan relevante vraag over de uitlegging van het Unierecht wordt opgeworpen, is deze rechter verplicht om de behandeling van de zaak te schorsen en deze vraag voor te leggen aan het Hof (artikel 267, lid 3, VWEU). Deze verwijzingsplicht rust op alle in laatste aanleg rechtsprekende rechters van wie de beslissingen in de aangebrachte zaak niet vatbaar zijn voor hoger beroep [omissis].
31. Het Landgericht Mainz is in laatste aanleg bevoegd om te beslissen over zijn territoriale bevoegdheid dan wel onbevoegdheid.
32. Alvorens het bestaan en de hoogte van de schadevordering te beoordelen, is het aangezochte Landgericht ertoe gehouden om zijn functionele, materiële, territoriale en internationale bevoegdheid ambtshalve te onderzoeken [omissis].
33. Mocht het verwijzende Landgericht Mainz zich territoriaal bevoegd verklaren en verzoekster na beoordeling van het bestaan en de hoogte van haar vordering smartengeld en schadevergoeding toekennen voor de schade die zij door haar val heeft geleden, dan zou deze beslissing aangaande de vaststelling van de territoriale bevoegdheid overeenkomstig § 513, lid 2, ZPO niet vatbaar zijn voor toetsing door de appelrechter, met als gevolg dat een eventuele niet Unierechtconforme uitlegging van artikel 18, lid 1, van de executieverordening als territoriale bevoegdheidsregeling verzoekster onherroepelijk zou afhouden van de rechter die de wet haar toekent, hetgeen schending zou opleveren van artikel 101, lid 1, tweede volzin, GG.
34. Mocht het Landgericht Mainz zich territoriaal onbevoegd verklaren, dan zou **[Or. 12]** het Landgericht Mainz moeten ingaan op het – voor dat geval door verzoekster subsidiair ingediende – verzoek om de zaak overeenkomstig § 281, lid 1, ZPO bij beslissing te verwijzen naar het Landgericht Hannover. Deze beslissing zou onherroepelijk zijn; het Landgericht Hannover zou overeenkomstig § 281, lid 2, tweede volzin, ZPO gebonden zijn aan de beslissing van het Landgericht Mainz aangaande zijn territoriale bevoegdheid.
35. Voorts is de juiste uitlegging van het Unierecht niet zo evident dat redelijkerwijs geen ruimte voor twijfel kan bestaan [„acte clair” in de zin van het arrest van het Hof van 6 oktober 1982 [omissis] in de zaak Cilfit e.a. (283/81, EU:C:1982:335)].
36. Tot op heden is het in de prejudiciële vraag opgeworpen probleem nog niet aan bod gekomen in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Het door een aantal nationale rechters geciteerde arrest van het Hof [omissis] van 14 november 2013 in de zaak Maletic (C-478/12, EU:C:2013:735), heeft betrekking op artikel 16 van verordening (EG) nr. 44/2001 van 22 december 2000 waarvan de bewoordingen niet volledig identiek zijn met die van artikel 18 van de executieverordening. Bovendien kan voor de beantwoording van de prejudiciële vraag niet op dit arrest worden teruggegrepen, alleen al omdat het

extraneïteitselement waarvan in die zaak sprake was, voortvloeide uit het feit dat de zetel van de reisbemiddelaar zich in een andere lidstaat bevond dan de lidstaat waar de consument en de reisorganisator waren gevestigd en het Hof derhalve heeft geoordeeld dat de contractuele relatie tussen de reiziger en de reisorganisator niet als „zuiver intern”, maar als onlosmakelijk verbonden met de contractuele relatie tussen de reiziger en de reisbemiddelaar moest worden aangemerkt. Van een dergelijk buitenlands element rechtens is in casu echter geen sprake, waarin alleen de feitelijke reisbestemming als zodanig een buitenlands aspect vertoont.

37. Derhalve is het Landgericht Mainz ambtshalve gehouden om het Hof [van Justitie van de Europese Unie] krachtens artikel 267, lid 1, onder a), en lid 3, VWEU te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de in het dictum van zijn beslissing verwoorde vraag en [om] het bij hem aanhangige geding te schorsen in afwachting van de beëindiging van de procedure bij het Hof.

[omissis]

WERKDOCUMENT